

Hatékony módszerek a hitre nevelés szolgálatában

A Bolyai Nyári Akadémiának idén is volt római katolikus vallástanároknak szóló szekciója. A társszervezést ebben az évben a nagyváradi római katolikus püspökség Katekétikai Központja vállalta, helyszíne pedig a Posticum Keresztény Kulturális Központ volt. Július 9–14. között közel hatvan hitoktató gyűlt össze a négy erdélyi magyar egyházmegyéből, hogy gyarapítsa szakmai tudását, megossza egymással tapasztalatait, és nem utolsó sorban pihenjen, töltekezzen a fárasztó tanév után.

A Pedagógusszövetség által meghirdetett *Legyen játék a tanulás!* főcím jól jött a hit-tanári továbbképző szervezőinek is, hiszen a tanév során megejtett találkozók alkalmával maguk is ilyen jellegű programról gondolkodtak. Mindenképpen olyanról, amelyikben a módszertani ismeretek kapnak nagyobb hangsúlyt. Az előzetes informálódás alapján ugyanis egyértelmű volt, hogy a hitoktatók elsődlegesen az egész embert megszólító,

Az ünnepélyes megnyitón Benedek Ramóna, a váradi egyházmegye módszertani felelőse, Ozsváth Judit egyetemi oktató, Böcskei László nagyváradi megyés püspök, Soós Sándor Bihar megyei RMPSZ elnök

hatékony módszerek megismerésére vágnak, olyanokra, amelyek alkalmazása nyomán valóban megérintődik a gyermek.

A hittanórákon meg kellene történnie a „csodának”: a gyermeknek valami olyat kellene tapasztalnia, ami elindítja, majd tovább vezeti őt egy egészen szép és tiszta világban. Amennyiben ez nem tud megtörténni, a hittan is csak egy „tantárgy” marad a sorban, aminek meglehetősen kevesebb figyelmet a tanulók, nemhogy egész életük alakításához fontosnak éreznék azt. Az unalmassá váló hittanórák aztán a hittanár lelkesedését is csökkentik, nem lesz sikerélménye, és egyre nehezebbé válik számára ez a szép, szent szolgálat.

Kell tehát a jó módszer – ezért a nagyváradi hittanári továbbképző szervezői a program öt napjára bábozással, múzeum- és élménypedagógiával, drámapedagógiával, pszichodrárával és Kett-pedagógiával foglalkozó szakembereket hívtak meg. A Szent László-emlékévkapcsán a – lovagkirály életét, munkásságát is szem előtt tartó – foglalkozások két párhuzamos csoportban zajlottak a Posticum hangulatos tereiben. A bábkészítéssel és bábozással a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem oktatója, *Palocsay Kisó Kata* ismertette meg a résztvevőket, a múzeum-, élmény- és Kett-pedagógia elemeihez a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolán tanító *Sipos Edit* vitt közelebb, *Bordás Andrea* a drámapedagógia, *Bartha Krisztina* pedig (mindketten a nagyváradi Partiumi Ke-

Palocsay Kisó Kata bábkészítő műhelye

Múzeumpedagógiai foglalkozás a nagyváradai vár udvarán

a hitoktatók több alkalommal találkoztak a váradi püspökség kulturális referensével, a régész végzettségű *Lakatos Attilával*, aki a gyönyörűen felújított nagyváradai várral, a történelmi városközponttal, a püspöki székesegyházzal és a palotával ismertette meg az Erdély és a Partium minden részéről érkezett tanárokat. Ő vezette azt a zarándoklatot is, amelyik az egyházmegye Szent Lászlóhoz kapcsolódó helyeire kalauzolt: a bihari földvárba és Szentjóra, az egykori apátság helyszínére, de a szalárdi református (valamikor katolikus) templomban feltárt freskókat is megmutatta. Sok hangulatos elemmel tűzdelt, alapos magyarázatai sokáig emlékezetesek maradnak a résztvevők számára.

Az élményszerű tanulás mellett a kikapcsolódás biztosítása is fontos szempont volt

Drámapedagógiai foglalkozás Bordás Andreával

resztény Egyetem oktatói) a pszichodráma tanórai alkalmazásával kapcsolatosan tartott foglalkozásokat.

A továbbképző külön színfoltja volt az új V–VIII. osztályos tanterv és az új V. osztályos tankönyv bemutatása is, annak szerzői – *Ozsváth Judit*, a BBTE oktatója, *Nemes István*, a Posticum programigazgatója és *Benedek Ramóna*, a váradi egyházmegye hittanárainak módszertani felelőse – által. Az öt nap során

a szervezők számára, így az öt nap során úszásra, neveléshez kapcsolódó témájú filmek nézésére, néptánc tanulására (élőzenével és táncoktatókkal) és zenés szórakozásra is lehetőség volt. A didaktikai eszköztár bővítését szolgálta a magyarországi Parakletos Könyvesház mozgóboltja, amely gazdag kínálattal állt a résztvevők rendelkezésére.

A napok meditatív (taizéi) imával indultak a

ház szép kápolnájában, az együttlét öt napja során pedig négy szentmisén volt lehetőség részt venni. Az autóbuzsos zárókerületet lezáró, a vártemplomban bemutatott szentmisét a temesvári egyházmegye általános helynöke, *Dirschl Johann* főcelebrálta, aki jelképesen átvette *Pék Sándortól*, a nagyváradi Szent László templom eseperes-plébánosától a továbbképző-sorozat stafétáját, hiszen jövőre Temesvár lesz a házigazdája ennek a rendezvénynek.

A beszámoló nem lenne teljes a nagyváradi megyés püspök, *Böcskei László* messzeemelő támogatásának és jelenlétének említése nélkül. Böcskei püspök már hosszabb ideje közelről felügyeli a négy egyházmegye hitoktatásért felelős munkatársainak munkáját, az elmúlt évben több, négy egyházmegyét érintő kérdéseket tárgyaló tanácskozásnak is otthont adott, és követte a tanterv- és tankönyvírás folyamatát is. Valamennyi ilyen jellegű programon személyesen részt vett. A júliusi továbbképzőn is igazi házigazda volt, szentmisét mutatott be, és megnyitotta a rendezvényt, majd több programpontra is igyekezett jelen lenni és ismerkedni, beszélgetni a hitoktatókkal. A program egyik napján a püspöki palota kertjében hangulatos szeretetvendégségre hívták mindenkit. Az ő hozzá-

állása, segítsége mindenképpen meghatározó az erdélyi magyar katolikus hitoktatás szemléletbeli és módszertani megújulása szempontjából.

Az alábbi összeállításban a képzés résztvevőinek visszajelzéseiből szemlélünk.

„Több mint tízéves tanári tapasztalatom alapján azt látom, hogy társadalmunk kihívásai miatt új megközelítésre van szükség a hitoktatás terén is. A szervezők ezt tartot-

A Kett-pedagógia elemeire épített témafeldolgozás Sipos Edit vezetésével

ták szem előtt, amit nagyra értékelek. Minden program a gyermekközpontú pedagógia egy-egy hatékony módszerének megismerését szolgálta. Minden jól jön, ami a tanár egyéniségét, az ő pedagógiai eszköztárát gazdagítja, különösen akkor, ha az a személyiségfejlődést segíti. Azt gondolom, hogy korunk hitoktatásának a személy értelmi, érzelmi és lelki összetevőinek egészét kellene célba vennie, ezért elengedhetetlen szükségletnek látom a megismert, gyakorolt technikákat.” (*Erdély Imre, a csíkszeredai Segítő Mária Gimnázium hittanára*)

Bartha Krisztina önismereti foglalkozása

kozás alatt társunk által, titokzatos módon Isten, s találunk rá egy-egy „út” során vagy éppen a végén Gondviselő Atyánkra. Együtt lenni jó! Együtt játszani még jobb! – vonhattuk le a következtetést.” (Csiki Csilla, a marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum hittanára)

„A program tömör volt, de nem volt fárasztó. Sok új ismeretet szereztünk, jobban megismertük a módszereket, szakkönyveket és didaktikai eszközöket vásároltunk. Az új tanévet lendülettel és új tankönyvvel kezdhethetjük, amiért nagyon hálásak vagyunk. Bátorítást kaptunk arra, hogy merjünk új vizekre evezni, és kicsit és nagyot könnyed, játékos módszerekkel tanítsunk, neveljünk. Igen, a módszertani megújulásra feltétlenül szükség van, s ezt nagyban segítette ez a továbbképző. Az sem mellékes, hogy az emlékémben

Az új V.-es hittankönyv megismerésével kapcsolatos csoportmunka Ozsváth Judit vezetésével

„Az idei képzés jól felépített, sokszínű és egyben nagyon fontos, nagyon hasznos foglalkozásokból, tevékenységekből állt. Közben jobban megismertük egymást és önmagunkat, ráérezhettünk kisebb-nagyobb neveltjeink problémáira, nehézségeire, és olyan kapaszkodókat kaptunk, melyekkel segítségükre lehetünk a hitre nevelés során. Gyerekeként élhettük át, hogyan is érint meg egy-egy foglal-

kozás alatt társunk által, titokzatos módon Isten, s találunk rá egy-egy „út” során vagy éppen a végén Gondviselő Atyánkra. Együtt lenni jó! Együtt játszani még jobb! – vonhattuk le a következtetést.” (Csiki Csilla, a marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum hittanára)

„A program tömör volt, de nem volt fárasztó. Sok új ismeretet szereztünk, jobban megismertük a módszereket, szakkönyveket és didaktikai eszközöket vásároltunk. Az új tanévet lendülettel és új tankönyvvel kezdhethetjük, amiért nagyon hálásak vagyunk. Bátorítást kaptunk arra, hogy merjünk új vizekre evezni, és kicsit és nagyot könnyed, játékos módszerekkel tanítsunk, neveljünk. Igen, a módszertani megújulásra feltétlenül szükség van, s ezt nagyban segítette ez a továbbképző. Az sem mellékes, hogy az emlékémben sikerült a Szent László királlyal kapcsolatos ismereteinket gyarapítani, és az ő ereklyéje előtt is tiszteleghettünk.” (Kalamár Mária, a csíkszentdomokosi Márton Áron Általános Iskola aligazgató-hittanára)

„A tanult, látott, tapasztalt dolgok nagy segítségemre lesznek abban, hogy tovább fejlesszem hitoktatói munkámat, és ezáltal hatékonyabbá, vonzóbbá tegyem az általam tartott vallásórákat. Az idei

továbbképző hasznos szakmai ismereteket, lelki felüdülést és tartalmas szakmai és baráti beszélgetéseket jelentett számomra. Egy sikeres továbbképző van mögöttünk, ahol a szervezés tökéletes volt, az előadó tanárok jól felkészültek voltak, és minden feltétel biztosítva volt a tanulásra és a tartalmas kikapcsolódásra.” (Sebesi Ibolya, a szatmárnémeti Dr. Vasile Lucaciu Gimnázium és a Bălcescu–Petőfi Gimnázium hittanára)

„A program sok szempontból is értékes volt számomra. Egyrészt a változatossága miatt, másrészt azért, mert a különböző foglalkozások során nem elméleti információkat, utasításokat kaptunk. Szinte egyáltalán nem jegyzeteltünk. Minden gyakorlati jellegetű volt, és éppen ezért nem éreztem, hogy elfáradtam, leterhelődtem szellemileg. Sokkal inkább feltöltődtem. Olyan tapasztalatokat, módszereket, utakat kínált ez a néhány nap, amiket alkalmazni is tudunk a munkánk során, mind az iskolai és a plébániai hitoktatásban, mind osztályfőnöki vagy akár irodalom-, történelem- és más órákon.

Ez a továbbképző emberileg is közelebb vitt bennünket egymáshoz. Érdekes volt megtapasztalni azt, hogy a napok múlásával egyre jobban leépültek a belső falaim, fa-

A Szent László bihari nyomdokain szervezett, Lakatos Attila által vezetett zárandoklat első állomásán: a bihari földvárban

laink, és mennyire mélyen meg tudtunk nyílni egymás előtt egy-egy foglalkozás, beszélgetés alkalmával. Igazi találkozások voltak. És ez megerősített. Mind emberileg, mind szakmailag.

Mint az élet minden területén, a hitoktatásban is szükség van a megújulásra. Kezdő hitoktatóként fájdalmas volt megtapasztalni, amint a „világmegváltó terveim” fokozatosan romba dőltek egy-egy vallásóra után. Mert hiába a fűzetnyi információ, ha

csak a fejet szólítja meg. És a diáknak nem kell még egy olyan óra, ahol árad felé az információ, ugyanis a legtöbb helyen csak azt kapja, és ez ritkán találkozik az ő életével.” (Vakon Orsolya, a margittai Horváth János Elméleti Líceum hittanára)

„Az idén a kreativitásé volt a főszerep. A tevékenységeket és a foglalkozásokat úgy állították össze, hogy a hittanatók felfedezték önmagukban a talentumot, az alkotási vágyat és a játék örömeit. A személyes tapasztalatszerzés számunkra is biztosított volt, aminek nagyon örültem. Ezáltal is rádöbentem arra, hogy a hit igazságai és a bibliai történetek nem csak az értelmet, hanem az egész embert kell megszólítsák. Papként és hitoktatóként nagyon sokszor tapasztalom, hogy a tekintélyelvű pedagógia már nem elegendő a mai fiatalok elérésére. Be kell vallanunk őszintén, hogy nem mindig a megfe-

lelő hangon közeledünk a diákokhoz és a fiatalokhoz. A megismert és gyakorolt módszerek segítenek közelebb kerülni a fiatal nemzedékhez.” (Kocsik Zoltán pap, a temesvári Gerhardinum Római Katolikus Teológiai Líceum aligazgató-hittanára és lelkivezetője)

Csoportkép a nagyvárad püspöki székesegyház és Szent László szobra előtt